

цията на статистиката, се разработват заедно с данните за месец януарий, февруарий и пр. на следната година. Следователно, сведенията за вноса и износа, разработени по месеци и даже по години, не отразяват действителното положение. Може да се случи, щото въ действителност търговският баланс за даден месец да бъде пасивен, а статистически данни да го изкарат активен, и обратно. Разбира се, това би било едно рѣдко изключение и то може да се случи при условие, че вносът и износът, по стойност, през даден месец сж почти равни. Тогава, ако действителното салдо е, напр. активно, но по разни причини митниците не дадат своевременно сведения за нѣколко едри пера, а оставят тия сведения да ги дадат през последующи месеци, то последният пера ще липсват от месеца, за който се отнасят, и възможно е да обрнат салдото от активно въ пасивно.

Исканата сь доклада промѣна на досегашната система по събиране на сведенията за статистиката на външната търговия се състои въ това, че, намѣсто да чака контролирането на митническите декларации и впоследствие да извлѣча отъ тѣхъ потребнитъ статистически сведения, Дирекцията на статистиката, въ съгласие сь Отдѣлението за митниците, изисква отъ всѣка митница да попълва по единъ отъ предварително изготвенитъ и своевременно разпратени фишове, споредъ случая, за всѣка внесена, изнесена, транзитирана или антрепозизирана стока. Попълването ще се прави отъ служители при митниците, съгласно даденитъ имъ предварително наредби, и то презъ сжшия день, презъ който стоката е минала презъ митницата. Сведенията се черпатъ пакъ отъ митническите декларации и придружаващитъ ги други книжа, предварително прегледани и провѣрени отъ оценителитъ и другитъ служители въ самата митница. За всѣка една стока или статия ще се попълватъ, сь помощта на индиго, по два еднообразни фиша отъ два различни цвѣта. Фишоветъ сь единъ и сжщи цвѣтъ ще се пращатъ на всѣки 10 дни въ Дирекцията на статистиката, а вторитъ екземпляри — въ Отдѣлението за митниците. Ако следъ попълването и изпращането на фишоветъ се откриятъ нови сведения, неписани въ фишоветъ, или пъкъ е потребно да се измѣнятъ писанитъ и изпратени данни, тогава митницата прави допълнително съобщение едновременно въ Дирекцията на статистиката и въ Отдѣлението за митниците, за да се направятъ съответнитъ поправки. Въвеждането на тая система нѣма да увеличи много работата въ самитъ митници, защото тѣ и до сега сж попълвали подобни фишове за нуждитъ на самото отдѣление. Новото е само това, че, намѣсто въ единъ екземпляръ, фишоветъ ще се попълватъ едновременно въ два екземпляра, и, на второ мѣсто, че ще трѣбва да се отговаря на нѣколко нови въпроси, сега добавени сь огледъ на изложенитъ по-горе международни изисквания.

Срещу това малко увеличение на работата, обаче, Дирекцията на статистиката ще може въ бждеще да избѣгне изтъкнатитъ по-горе неудобства и, главно, ще се избѣгне сега сжществуещото закъснение при публикуването на сведенията за външната търговия.

Разбира се, че при прилагането на тая нова система, особено въ началото на нейното приложение, може би ще се допуснатъ нѣкои грѣшки и неточности. Но тѣ ще могатъ да се установятъ и корегиратъ, ако следъ изработването на предварителнитъ данни, впоследствие, при окончателната разработка, се направятъ потребнитъ справки отъ самитъ оригинални декларации, които до това време ще бждатъ вече използвани отъ митническите власти и освободени за такива справки.

Следъ горнитъ освѣтления и следъ като взе предвидъ изказанитъ пожелания, щото при опредѣлянето на стойноститъ да се взематъ предвидъ и ценитъ на едро за отдѣлнитъ стоки, които ценитъ да се събиратъ предварително, на първо мѣсто, отъ търговско-индустриалнитъ камари — Съвета приключи разглеждането

на втората точка отъ дневния редъ, като гласува следната резолюция:

„Врѣховниятъ статистически съветъ, следъ като изслуша доклада на Главната дирекция на статистиката за промѣняне на досегашната система по събиране на сведенията за статистиката на външната търговия и анализитъ по тоя докладъ разисквания:

1. Намѣри, че, за да могатъ сведенията за нашата външна търговия да се сравняватъ сь съответнитъ сведения на другитъ държави потребно е: 1. да се разшири обекта на речената статистика, като се събиратъ, обработватъ и публикуватъ данни не само за специалната външна търговия, както това е било до сега, но и за общата такава; 2. да се спазватъ точно и неуклонно указанията на Женевската конференция за стопански статистики, като се: а) запази досегашната статистическа номенклатура на стокитъ, докогато Обществото на народитъ изработи международната такава; б) стойноститъ да се опредѣлятъ въз основа на митническите декларации и придружаващитъ ги документи, а следъ това, тамъ дето е потребно, така опредѣленитъ стойности да се съответно контролиратъ и корегиратъ отъ вещи лица и сь съдействието на Дирекцията на статистиката.

За да може, обаче, тая контрола да се прави по-лесно и по резултатно, Съвета намира, че е необходимо търговско-индустриалнитъ камари да даватъ редовно и своевременно върни и точни данни за исканитъ имъ отъ Дирекцията на статистиката сведения за пазарнитъ цени на едро.

II. Одобрява да се направи опитъ за замѣняване на досегашната система за събирането на сведенията за статистиката на външната търговия непосредствено отъ митническите декларации, сь събиране на сжщитъ сведения чрезъ попълването на специални фишове отъ митническите служители веднага следъ принаването на стоката презъ митническия пунктъ.“

Като трета точка отъ дневния редъ бѣ поставенъ и разгледанъ доклада, внесенъ по инициативата на Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, за учредяване и редовно водене на статистика за миграционното движение.

За установяване на факта, че преди почването на Балканската освободителна война България е давала единъ значителенъ брой емигранти, сж преведени следнитъ дани: споредъ статистиката за естественото движение на населението, отъ 1. I. 1888 година до 31. XII. 1910 г. физиологическия прирѣстъ на населението, ще рече, разликата между живороденитъ деца и умрѣлитъ лица е 1,371,006. Споредъ статистиката за преброяването на населението, на първата отъ поменатитъ дати сж преброени 3,154,375 души, а на втората — 4,337,513. Разликата между тия числа е 1,183,138. Съпоставена тая разлика сь естествения прирѣстъ, излиза, че за цѣлия 22 годишенъ интервалъ отъ време 187,868 души, родени въ България, сж напуснали нейнитъ предѣли и до последната дата не сж се завърнали. Отъ тия данни следва да се заключи, че срдногодишно презъ това време 8,500 души сж напуснали предѣлитъ на Царството, главно сь целъ да търсятъ прехрана, и не сж могли да се завърнатъ вече.

Очевидно е, обаче, че общиятъ брой на емигрантитъ, ще рече, не само на тия, които веднажъ за винаги сж напуснали страната, но заедно сь ония, които временно прибиватъ въ чужбина, е билъ много по-голямъ.

Една приблизителна представа за тоя брой даватъ следнитъ числа, взети отъ статистиката за всеобщитъ преброявания, извършени на посоченитъ по-долу дати:

Преброяване на	Временно отсъст-	На 10,000 жит. се па-
	вауащи въ чужбина	датъ отсъстѣвауащи
31. XII. 1887 г.	8,844	28
„ 1892 „	7,370	22
„ 1900 „	9,429	25
„ 1905 „	12,485	31
„ 1910 „	28,108	65
„ 1920 „	23,565	49